

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb rozvoje škol (agregovaný dokument)

Název projektu: Místní akční plán II - rozvoj vzdělávání na území Rýmařovska

Číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008608

Verze 1.2, schválena ŘV dne 29.8.2022

Bc. Leona Pleská

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

Mateřské školy	3
1.Čtenářská pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte	4
2.Matematická pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte.....	7
3.Digitální gramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte	12
4.Rozvoj potenciálu každého dítěte – rovné příležitosti ve vzdělávání	13
5.Nákladovost ve vzdělávání	17
Základní školy	18
1.Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka	20
2.Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka	22
3.Digitální gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka	24
4.Rozvoj potenciálu každého žáka – rovné příležitosti ve vzdělávání.....	25
5.Nákladovost ve vzdělávání	28

Mateřské školy

V dotazníkovém šetření provedeném v červnu 2022 zaslalo své odpovědi celkem 8 mateřských škol z celkového počtu 10, což představuje 80% návratnost dotazníků.

Dotazníkového šetření se zúčastnily:

- Mateřská škola Břidličná, Hřbitovní 439, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 82 dětí
 - školní jídelna, kapacita 82 dětí
 - zřizovatelem je město Břidličná
- Základní škola a Mateřská škola Dětrichov nad Bystřicí, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 30 dětí
 - školní jídelna, kapacita 100 dětí (kapacita dimenzována současně na žáky základní školy)
 - zřizovatelem je obec Dětrichov nad Bystřicí
- Základní škola a Mateřská škola Dolní Moravice, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 20 dětí
 - školní jídelna, kapacita 50 dětí (kapacita dimenzována současně na žáky základní školy)
 - zřizovatelem je obec Dolní Moravice
- Základní škola a Mateřská škola Horní Město, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 50 dětí
 - školní jídelna, kapacita 300 dětí (kapacita dimenzována současně na žáky základní školy)
 - zřizovatelem je obec Horní Město
- Mateřská škola Malá Morávka, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 40 dětí
 - školní jídelna, kapacita 45 dětí
 - zřizovatelem je obec Malá Morávka
- Mateřská škola Rýmařov, Jelínkova 3, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 254 dětí
 - školní jídelna, kapacita 254 dětí
 - školní jídelna - výdejna, kapacita 28 dětí
 - zřizovatelem je město Rýmařov
- Základní škola a Mateřská škola Ryžoviště, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 25 dětí
 - školní jídelna - výdejna, kapacita 25 dětí
 - zřizovatelem je obec Ryžoviště
- Základní škola a Mateřská škola Stará Ves, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - mateřská škola, kapacita 35 dětí
 - školní jídelna, kapacita 95 dětí (kapacita dimenzována současně na žáky základní školy)
 - zřizovatelem je obec Stará Ves

1. Čtenářská pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte

Mateřské školy většinou nemají nastavenou jednotnou metodiku ani program výuky čtenářské gramotnosti. Konkrétněji některé z nich uvedly:

- *Rozvoj předčtenářské gramotnosti je jedním z dílčích cílů našeho ŠVP, metodika je pak podrobně zpracovaná v TVP (pedagogický záměr, metody, formy, aktivity, nabídka činností). S metodikou jsme spokojeni, vyhovuje nám, zahrnuje všechny oblasti PG – práce se slovy, literárním textem, pohádkou, písmeny, symboly, poezií, lidovou slovesností, dramatizací, loutkou, knihou, obrázky apod. Škola má dostatek vzdělávacích materiálů i odborné publikace a pomůcky rozvoji PG.*
- *V ŠVP PV je budování předčtenářských dovedností zakotveno a dále rozvíjeno třídním vzdělávacím plánem. Každoročně revidujeme a inovujeme ŠVP, reagujeme na aktuální potřeby v souvislosti se složením třídy a potřebami dětí. Předčtenářské aktivity zahrnují činnosti zaměřené na zrakové vnímání, sluchovou analýzu slov, rytmizaci, správné dýchání, rozvoj slovní zásoby – jde o komplexní činnosti, které musí být pro děti zábavné a atraktivní a vzhledem k věkové heterogenitě třídy i v různé míře obtížnosti.*

Školy však i přesto na rozvoji čtenářské pregramotnosti pracují a v dotazníku uváděly, v čem jsou v této oblasti úspěšné:

- *Metody, nové aktivity, projekty.*
- *Tematické dny – Mezinárodní den divadla, MD dětské knihy, SD pozdravů, besedy v místní knihovně, besídky a vystoupení pro rodiče i širší veřejnost v obci, Vítání občánků, školní slavnosti a lidové zvyky – Vítání jara, Advent, Svatomartinská slavnost, divadelní představení v MŠ, návštěvy divadelních představení mimo MŠ, hudebně-dramatický kroužek, logopedická péče na MŠ, rozvoj grafomotoriky apod*
- *V rámci šablon I byly proškoleny 4 pedagogické pracovnice, které nyní působí na škole jako logopedické preventistky, což je velká výhoda, protože pravidelná intervence je zajišťována kvalifikovanými osobami u dětí přímo ve třídách, kam docházejí. Při nápravě výslovnosti spolupracujeme s exténní logopedickou asistentkou, kterou se nám podařilo získat v minulých letech a navázala tak na dlouholetou práci naší kmenové pracovnice, která z přestala splňovat kvalifikační předpoklady pro výkon AP.*
- *Projekty, akce, metody. Výsledky uspokojivé.*
- *Zapojováním nebo v organizaci různých soutěží, ve využívání ICT ve výuce.*
- *Děti dobře připravené na vstup do 1. třídy.*
- *Depistáž a náprava dyslalie.*
- *Prezentace školy na veřejnosti – vystoupení na besídkách 2x ročně.*
- *Již po několik let využíváme interaktivní tabuli ve třídě.*
- *Autorské čtení, spolupráce s Městskou knihovnou, projekty ze šablon I. a II. zaměřené na předčtenářskou gramotnost, projekt Celé Česko čte dětem, čtení prarodičů v MŠ, předškoláci čtou dětem, logopedická prevence, klub Předškolák MŠ Jelínkova, práce v centrech Školička, divadelní představení v MŠ, spolupráce s MAS a účast na projektech organizované pro mateřské školy.*

Školám se podařilo také formulovat, v kterých konkrétních bodech pociťují rezervy a mohlo by zde dojít k dalšímu zlepšení:

- *Pořízení nových digitálních technologií (interaktivní tabule).*
- *V souvislosti s tím, že náprava řeči již neprobíhá přímo na naší škole naší učitelkou, ale rodiče jedenkrát týdně nebo co čtrnáct dnů musí doprovázet dítě do budovy ZŠ v odpoledních hodinách se v posledních 2 letech se snížil zájem rodičů o tuto službu. Celkově k úspěšnosti v této oblasti je klíčová spolupráce s rodinou, protože škola není schopna sama zajistit kvalitní osvojení čtenářských dovedností. Není dostatek času na procvičování, upevňování, což je zásadní odpovědnost rodičů. Podařilo se zapojit rodiče do aktivity „Společná kronika třídy“, kde děti společně s rodiči tvoří kroniku zapisováním a kreslením zážitků z víkendového trávení času.*
- *Nové aktivity, technologie.*
- *Projektová výuka, didaktické hry na rozvoj čtenářské pregramotnosti, začlenění aktivit na rozvoj čtenářství do námětových her formou prožitkového, kooperativního a situačního učení, četba knih, hry s písmeny, výroba vlastní knihy, návštěva knihovny.*
- *Větší míra obnovování IC technologií, nové digitální učební pomůcky, větší míra proškolení pedagogů, kteří by uměli s novými technologiemi pracovat, obnova knižního fondu*
- *Celoplošné pokrytí předčtenářské gramotnosti při činnostech ve všech MŠ, v rámci sborovny uskutečnit DVPP na ČG, speciální pedagog – logoped pro MŠ – vytvoření logopedické třídy (speciální třídy), proškolení v rámci DVPP pedagogy na logopedické preventisty.*

Pro rozvoj čtenářské pregramotnosti používají školy nejčastěji následující metody:

- *Čtení s výtvarnou činností - Město pocitů*
- *Průpravné hry a cvičení – metody vedoucí k rozvíjení určitých dovedností prostřednictvím her, které ve svém výsledku napomáhají k rozvoji všestranné tvořivosti.*
- *Vyprávění, dramatizace pohádek, používání obrazových materiálů*
- *Prožitkové učení*
- *Rozhovor, beseda, popis obrázku, obrázkový děj, opakování, vyprávění, poslech textu, práce s textem, sledování divadel a filmových představení, nácvik říkadel, básní, písni, čtení na pokračování před spaním apod.*
- *V oblasti ČG tak jako ve všech ostatních vedeme děti k tomu, aby se co nejvíce učily a získávaly nové poznatky, vědomosti, znalosti a dovednosti v přirozených situacích pomocí pohybových her a vhodně zvolených didaktických her, hodně zařazujeme učení nápodobou, vedeme děti k tomu, aby samy přišly na řešení zadaného úkolu a co nejméně dětem předkládaly hotové poznatky – využívat experimentů, pokusů, využívat nové didaktické pomůcky. Každý den dětem čteme, ne pouze před odpoledním spánkem, ale využíváme čtení při každé činnosti během dne, která je k tomu vhodná. Děti mají v každé třídě k dispozici knihovničky s dětskými knihami různých žánrů a jsou motivovány k tomu, aby s knihami pracovaly. Do TVP zařazují pedagogové jednotlivých tříd pravidelné navštěvování knihovny (máme ji za rohem), společné předčítání a pracovní dílničky v knihovně, seznamování s autory, ilustrátory. Předškoláci navštíví knihovnu až čtyřikrát do roka. Od školního roku 2021/22 jsou společně děti s rodiči zapojeni do projektu BOOKSTART – s knížkou do života. Ve starších třídách děti společně vyrábějí jednoduchá leporela nebo jednoduchou knihu. Ze šablon jsme zakoupily soubory kostýmů, CD nahrávek*

zpívaných forem pohádek a textů k asi k 15 pohádkám vhodným pro dramatizaci, ve třídě předškoláků je zřízený koutek pro dramatizaci a divadélko. Nacvičené dramatizace využíváme při různých akcích (besídky pro rodiče, klub seniorů, slavnosti města...). Rádi využíváme divadelní představení pořádané MAP, přímo ve škole pro děti organizujeme různá divadelní představení během roku (ročně 8–10 představení). Děti vůbec nesledují televizi. Děti seznamujeme i s tím, že někteří lidé nevidí a čtou a píšou pomocí Braillova písma.

- Metoda ukázkového čtení, čtení rodičů dětem v MŠ, čtení na pokračování. Metoda sluchového a zrakového vnímání.
- Projektové výuky, činnosti v centrech aktivit (využití prvků z programu Začít spolu) na rozvoj čtenářské pregramotnosti, didakticky zacílená činnost.
- Práce s knihou – denní poslech četby na pokračování, samoobslužný čtenářský koutek s knihami a časopisy,
- návštěva knihovny, návštěva divadelních představení, hra „NA DIVADLO“ – hrajeme si sami pohádku s loutkami i v kostýmech, nácvik pásma pro veřejná vystoupení + průběžné učení se básničkám, „čtení“ podle obrázků, vyprávění
- Prožitkové učení, manipulační činnosti se symboly, vyprávění, práce s knihou, práce s mapou, malované čtení – čtení podle obrázků, logopedické hry, rozhovory, besedy, sledování divadel, nácvik říkadel, básní, četba na pokračování před spaním, dramatizace pohádek.

Na základě toho by měly děti zvládat tyto čtenářské strategie:

- Práce se slovem, obrázkovým dějem, pohádkou, poezií, symboly, písmenky, literárním textem, lidovou slovesností, dramatizaci pohádek, práci s loutkou, knihou, obrázky, grafomotorická cvičení apod. (přiměřeně věku).
- Dle věku, schopností a individuálních zvláštností dětí jsou v oblíbenosti didaktické hry, starší děti zvládají např. kresbu na základě přečteného textu, práci s textem (děj, hlavní postava, vlastnosti postav, hledání souvislostí). Dále převyprávění příběhu, dějové obrázky a sestavování posloupnosti. Vyhledávají stejné tvary písmen, dle vzoru sestavují slova.
- Poslech s porozuměním, reprodukce děje, charakteristika hlavních postav, dějová posloupnost, chyby a nonsens v textu, rýmy, práce s písmenky – podpis,
- Porozumění čtenému textu, rozbor příběhu, zapamatování si hlavních postav a děje, skládání dějové posloupnosti, hledání chyb v příběhu, dokončování příběhu, hledání poučení v příběhu, hledání rýmů, porozumění lidové slovesnosti, dramatizace pohádek, hraní netradičních pohádek či krátkých textů (např. stínové divadlo), improvizace – hraní bez rekvizit „jako“, práce s loutkou včetně vyrobení si jednoduché loutky.

K výraznějšímu rozvoji čtenářské pregramotnosti by školy potřebovaly především:

- technické vybavení (školy uváděly: vlastníme jen jeden tablet a jeden notebook, potřebujeme interaktivní tabuli, uvítali bychom interaktivní koberec MagicBox, nové digitální pomůcky a programy),
- snížení počtu žáků ve třídě, zřízení samostatné třídy pro 2-3leté děti,
- Finanční prostředky, zejména pro vybavení logopedické (speciální) třídy,

- *další vzdělávání pedagogických pracovníků - vzdělávání pedagogů více orientované na praktické ukázky práce s dětmi, společné vzdělávání pedagogů MŠ a pedagogů 1. tříd ZŠ, kvalitní praktické rady a náměty do výuky, sdílení dobré praxe, vzdělávání logopedických preventistů.*

Mateřské školy děti netestují, aby zjistily úroveň jejich čtenářské pregramotnosti. Školy získávají zpětnou vazbu prostřednictvím rodičů a kolegů učitelů po nástupu do 1. ročníku základní školy. Jedna ze škol uvedla, že spolupracuje s pedagogy 1. stupně ZŠ, a uskutečňují se pravidelná setkání pedagogů MŠ a pedagogů prvních tříd ZŠ na začátku (v říjnu) školního roku, které se zaměřuje na výměnu zkušeností a předání informací, co děti zvládají a co je potřeba k nástupu do ZŠ u dětí „dotáhnout“. Škola pak také organizuje konzultační dny pro rodiče přímo v MŠ.

Jedna ze škol také uvedla, že by s dětmi více měli pracovat rodiče: *Pokud se zeptáme dětí na oblíbenou knihu, postavu z pohádky, většinou je nám odpovězeno neví, neznám, nebo si vzpomenou na seriálového hrdinu jako je Superman nebo Spider-Man apod. Většina rodičů dětem nečte pohádky. Děti neznají klasické pohádky, neumějí je převyprávět, mají malou slovní zásobu. Obecně lze říci, že je malý zájem o knihy, v dnešní době více převládají hry na tabletu. Většina dětí nebyla nikdy v knihovně, proto se snažíme v mateřské škole děti motivovat.*

V oblasti zpětné vazby a výměny zkušeností mají výhodu malé školy, které realizují předškolní i základní vzdělávání: *Se základní školou funguje zpětná vazba konzultacemi pedagogů při zjišťování úrovně v této oblasti při přechodu dětí do základního vzdělávání.*

Školy také dokážou identifikovat opatření, která by zvýšila dovednosti pedagogů pro uplatnění metod a postupů čtenářské pregramotnosti v praxi. Uvádějí především další vzdělávání pedagogických pracovníků – semináře, workshopy, sdílení dobré praxe. Jedna ze škol k tomu doplnila:

Dalším samostudiem pedagogů v této oblasti s použitím nových metodických publikací, kterými škola v minulých letech dovybavila školní knihovnu, sestavením společné metodiky pro předčtenářskou gramotnost na naší škole našimi pedagogy a která bude vycházet z tohoto studia metodických materiálů a měla by zkvalitnit provázanost v této oblasti mezi všemi třídami. Předávání zkušeností mezi pedagogy na naší škole na pedagogických radách, předávání zkušeností mezi jednotlivými mateřinkami – spíše se orientovat na předávání zkušeností z praxe mezi samotnými pedagogy než ředitelkami. Jiná pak doplňuje zapojení se do nových projektů (např. do OP JAK), zakoupení potřebné literatury do školní knihovny, využití samostudia k četbě a studiu odborné literatury pro pedagogy.

Pedagogové se zúčastnili vzdělávacích akcí zaměřených na oblast čtenářské pregramotnosti – konkrétně školení *Předčtenářská gramotnost u dětí MŠ, Čtenářská gramotnost v MŠ*

Semináře PG (16hod.), dlouhodobý kurz logopedie, Logopedický preventista, Letní škola Začít spolu.

Na žádné ze škol nepůsobí lektor v oblasti čtenářské gramotnosti, který by lektoroval kolegy z této či jiné školy nebo pro jiné organizace.

2. Matematická pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte

Mateřské školy většinou nemají nastavenou jednotnou metodiku ani program výuky matematické gramotnosti. Konkrétněji k tomu uvedly:

- *Rozvoj předmatematické gramotnosti je jedním z dílčích cílů našeho ŠVP, metodika je pak podrobně zpracovaná v TVP (pedagogický záměr, metody, formy, aktivity, nabídka činnosti). S metodikou jsme spokojeni, vyhovuje nám, zahrnuje všechny oblasti – práce s číselnou řadou, orientace v prostoru, v rovině, analyticko-syntetická činnost, vztahy, porovnávání, analogie, logický úsudek, práce s číslicemi, symboly apod.*
- *Jednotná metodika ne, jen neformální sdělování zkušeností a vzájemné konzultace - neformální rozhovory – při přípravě na zápis do 1. třídy a následná zpětná vazba nastoupivších prvňáčků ovlivňuje volbu metod a forem práce tak, aby byly pro děti atraktivní a zároveň přínosné pro další vzdělávání a rozvoj logického myšlení.*

Školy jsou úspěšné v uplatňování nových metod, realizaci nových aktivit a v projektech. Dále školy doplnily:

- *Tematické dny – barevné dny, vhodně zpracovaná témata se zaměřením na PmG. Škola má dostatek učebních pomůcek i didaktického materiálu k rozvoji PmG, interaktivní programy jsme v nedávné době také pořídili. Dále využíváme vystoupení kouzelníků, akce Veselá věda, Deskové hry, Malá technická univerzita program „Lego“, program „Stavitel města“, DVPP Polytechnická výchova v MŠ.*
- *Máme MG zařazenu jako prioritu v šablonách II, z nich škola již pořídila velké množství nových učebních pomůcek, ucelených souborů didaktického materiálu pro dlouhodobější a návaznou práci s dětmi, zrealizujeme další vzdělávání pedagogů. Výsledky vzdělávání dětí v této oblasti hodnotí sami pedagogové velmi dobře – využívá se přirozený zájem dětí, činnosti se vhodně obměňují, graduji a rozvíjí, nevyžadujeme jednu konkrétní metodu řešení dané situace, dáváme dětem možnost jiných návrhů řešení, střídáme týmovou a individuální práci.*
- *Projektová výuka, didaktické hry na rozvoj matematické pregramotnosti, začlenění aktivit na rozvoj MP do námětových her formou prožitkového, kooperativního a situačního učení. Začleňování do aktivit školních i mimoškolních činností deskové a logické hry.*
- *Dny deskových her ve spolupráci s MAS, vybavení MŠ interaktivní tabulí a počítačem s dotykovým monitorem.*
- *Učitelky vytvářejí mnoho výukových materiálů zaměřených na rozvoj logického myšlení a matematických představ, dále také nakupujeme pomůcky, tímto směrem zaměřené, kterých je na trhu nepřeberné množství.*
- *Práci předškoláků s těmito pomůckami průběžně dokumentujeme a vystavujeme fotografie a videa na webových stránkách školy, aby získali rodiče přehled o činnosti dětí, což bylo přínosné zejména v době covidového omezeného přístupu do prostor tříd*
- *Deskové hry pro děti a rodiče, projekt Hravá věda do MŠ (spolupráce s p. Chajdou). V centrech aktivit učitelky využívají kooperativního učení, vrstevnického učení, vícesmyslového učení, úkoly zaměřené na využití kritického myšlení, činnosti zaměřené na matematickou pregramotnost – váhy, metry, porovnávání velikostí, řazení předmětů, třídění předmětů podle určitého klíče, seskupování předmětů. Dále je využívána metoda práce s časem – minutovač, práce s číselnými symboly v centrech, hry zaměřené na prostorové vnímání a orientaci.*
- *Na dvě pracoviště mateřské školy (ze Šablon III. a zapojení do šablony s názvem Využití ICT ve vzdělávání). Tablety byly využívány jak v kroužku „Předškolák“ pro předškolní děti, tak individuálně v době ranních her, nebo v době odpočinku u nespících dětí. Doplnovačky, logické*

hry a činnosti děti zaujaly, zvládaly dle svých možností, nezvládnutý úkol děti podněcoval k opakování dané činnosti tak dlouho, až ji zvládly (u dětí se rozvíjela cílevědomost, trpělivost i soustředěnost ke zvládnutí úkolů).

Prostor pro zlepšení vidí školy především v práci s dětmi s nadprůměrnými schopnostmi nebo s dětmi nadprůměrně nadanými na matematiku a v doplnění interaktivních a digitálních technologií (*programy zaměřené na rozvoj matematických představ, robotické stavebnice a hračky*) a jejich využívání ve výuce. Jedna z nich k tomu konkrétně uvedla: *Doplnit ve všech školách didaktické pomůcky (logické hry, společenské hry na procvičení logického myšlení, zrakového vnímání aj. na rozvoj matematických představ – např. tabulky Logico Piccolo a Logico Primo, tabulky Minilück). Zlepšit by se mohla technická vybavenost tříd – robotické včelky, interaktivní tabule, boxy s projekcí na podlahu, pomůcky pro matematiku Hejného – geodesky, kostky pěnové, dřevěné, spojovatelné – stejný rozměr Výuku a vzdělávání budeme moci v oblasti předmatematické gramotnosti zlepšit a uskutečnit ji zajímavější zakoupením nových pomůcek z projektu Digitalizace do škol.*

Školám by proto pomohly jak finanční prostředky, tak další vzdělávání pedagogických pracovníků - *konkrétní ukázka práce s dětmi, vzájemné sdílení mezi pedagogy, školami, posunout toto z úrovně vedení na samotné pedagogy.* Jiná škola uvádí: *V rámci DVPP a sborovny seznámit učitelky s metodou Hejného – nové přístupy v MG. Neustálé vzdělávání v oblasti individualizace, nových metod a prostředků ve vzdělávání se zaměřením na MG, vybavení všech tříd technickými hračkami a pomůckami pro činnosti zaměřené na MG, sdílení zkušeností s učiteli i s jiných MŠ v této oblasti, dlouhodobější vzdělávání – letní školy, Erasmus, výměnné pobyty v zahraničí, finanční podpora škol z projektu Digitalizace škol.*

Zájem dětí o matematiku školy nezjišťují konkrétním šetřením nebo testováním, ale při každodenních řízených i volnočasových aktivitách dětí. Školy upřesňují:

- *Lze postřehnout, které dítě má logické myšlení, které dítě se orientuje v číselné řadě, které umí třídit, porovnávat...*
- *V MŠ nezjišťujeme zájem o matematiku, sledujeme zaujetí dětí při práci s pomůckami a pracovními listy zaměřenými na rozvoj matematických představ, výsledky řešení logických úloh a hádanek*

Zájem rodičů o matematiku a potřeby rodičů ve vztahu k výuce matematiky školy zjišťují jen výjimečně, například v rámci programu Začít spolu. Zpětnou vazbu od dětí získávají školy prostřednictvím samostatné práce dětí či individuálních her, případně v rámci diagnostiky předškoláků. Některé školy dále specifikovaly:

- *V průběhu vzdělávacích aktivit sledujeme výsledky – výstupy dětských prací (pracovní listy, manipulační hry) a reagujeme na ně následně volbou dalších metod a forem rozvoje matematické pregramotnosti. Pokoušíme se vést děti k sebehodnocení dosažených pokroků i nezdarů*
- *Evaluační kruhy s dětmi – denně – co zvládl, s čím potřebuje poradit, co si chce zopakovat – sebehodnocení dětí. Diagnostika dětí v průběhu celého roku – záznamové archy vypovídají o posunu dítěte.*

Zpětnou vazbu i to, jak si děti vedou v základní škole zjišťují školy především individuálně:

- *Jsme v kontaktu s rodiči žáků a zajímáme se, jak jsou děti úspěšné v jednotlivých předmětech. Také se informujeme u vyučujících.*
- *Rozhovory s rodiči, učitelkami základní školy, spolupráce s ředitelkou základní školy*
- *Pouze vyplývá z referencí a spolupráce s učiteli 1.třídy a 1. st. základní školy*
- *Jsme sloučená MŠ + ZŠ. Děti ze školky přecházejí do školy, takže zpětná vazba je častá, průběžná, soustavná.*
- *Rozhovory s rodiči dětí, u kterých byl vidět zájem o MG.*

Pedagogové se zúčastňují vzdělávacích akcí (školení, seminářů a webinářů) zaměřených na rozvoj předmatematických představ dětí v praxi MŠ, Hejného metodu v MŠ, nové technologie ve výuce, tvorbu interaktivních výukových materiálů a na polytechnickou výchovu a konstruktivní činnosti. Oblíbené jsou také stáže v jiných mateřských školách

Aktivity zaměřené na matematiku mimo základní výuku (kroužek, práce s rodiči apod.) probíhají jen výjimečně, případně v rámci jiného kroužku (například kroužek Předškolák – jednou z oblastí je i matematická gramotnost, s využitím nových tabletů).

Nadané děti školy zjišťují v průběhu individuálních činností pozorováním či rozhovorem:

- *Náročnější úkoly ve všech oblastech, hry na rozvoj logického myšlení, kvízy pro děti předškolního věku, náročnější didaktické a konstruktivní hry apod.*
- *Základem je správné diagnostikování dítěte (neopírat se o to, že dítě rychle a správně opakuje to, co slyšelo nebo vidělo, že počítá odřikáváním slov od jedné do 100, umí přečíst či zapsat číslice, opakuje bez porozumění...) Diagnostika se daří, ale v souvislosti s nedostatkem literatury pro tyto děti je pro práci s nimi náročná samotná příprava pedagogů. Chtěli by, ale nemají podle čeho.*
- *Zařazujeme do her deskové hry na rozvoj logického myšlení, kvízy, doplňovačky, náročnější didaktické a konstruktivní hry (Lego, Voltík...)*

Školy používají metody a postupy, které lze využít ve výuce matematiky ve třídě s dětmi s rozdílnými vzdělávacími potřebami:

- *Zadávání úkolů různých úrovní, používání podpůrných pomůcek.*
- *Třídění úkolů dle věku a náročnosti, metoda opakování, experiment, měření, vážení, tematické, námětové a společenské hry, srovnávání výsledků s vrstevníky, sebehodnocení, vrstevnické hodnocení, upevnění zažitých postupů.*
- *V oddělení MŠ pracuje asistentka pedagoga i školní asistentka – obě mají na starost péči o děti s rozdílnými vzdělávacími potřebami.*
- *V době poledního odpočinku se intenzivněji věnují předškolákům, kteří se připravují na vstup do školy*
- *Učení kooperativní, vrstevnické, kritické myšlení, prožitkové učení.*

Školy se většinou věnují také výuce finanční gramotnosti, samozřejmě přiměřeně věku dětí – formou hry, nakupování na školních výletech a podobně.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úroveň žáků v matematické pregramotnosti se netestuje, školy spíše vyhodnocují dílčí výstupy z každodenních činností.

- *Předškoláci plní program Maturita předškoláka – soubor pracovních listů zaměřená na grafomotoriku, předmatematické a předčtenářské představy, či rozumové dovednosti. Na závěr získávají diplom předškoláka – „Už můžu jít do školy“.*
- *V souboru jsou pracovní listy zaměřené na tato témata:*
- *Předmatematické dovednosti - Počítání množství prvků v oboru 1-5, grafické znázornění množství. Procvičování pojmů „před, za, mezi, první, poslední, nejmenší, největší, stejný“. Porovnávání množství prvků. Geometrické tvary.*
- *Pozorování při práci s daným úkolem v centrech aktivit, při individuálním přístupu k dítěti, při zapojení učitelky do hry s dětmi, diagnostika, výstupy na konci předškolního období.*

Na žádné ze škol nepůsobí lektor v oblasti matematické gramotnosti, který by lektoroval kolegy z této či jiné školy nebo pro jiné organizace.

3. Digitální gramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte

Až na jednu výjimku školy nemají nastavenou jednotnou metodiku či program výuky digitální gramotnosti.

Úspěšnost škol v rámci digitální gramotnosti závisí se samozřejmě odvíjí od vybavení jednotlivých škol:

- *V této oblasti nemáme větší zkušenosti - 1 PC ve třídě u nejstarších dětí.*
- *MŠ je vybavena již 10 let interaktivní tabulí, která je často využívána při řízených vzdělávacích aktivitách. Ve třídě je též jeden počítač s dotykovým monitorem. Velmi oblíbené jsou oživé 3D omalovánky.*
- *Digitální technologie nevyužíváme, pouze učitelky na třídách notebook.*
- *Ve školním roce 2021-2022 zakoupeny tablety na dvě mateřské školy (ze Šablony III. a zapojení do šablony s názvem Využití ICT ve vzdělávání). Tablety byly využívány jak v kroužku „Předškolák“ pro předškolní děti, tak individuálně v době ranních her, nebo v době odpočinku u nespících dětí. Doplnovačky, logické hry a činnosti děti zaujaly, zvládaly dle svých možností, nezvládnutý úkol děti podněcoval k opakování dané činnosti tak dlouho, až ji zvládly (u dětí se rozvíjela cílevědomost, trpělivost i soustředěnost ke zvládnutí úkolů).*

Pokud mají školy identifikovat, v čem by se mohly zlepšit, uvádějí především zakoupení nových technologií a vzdělávání pedagogů.

- *Znalosti nových digitálních technologií jsou malé u většiny pedagogů vzhledem k jejich věku. Všechny sice prošly základním školením, ale protože PC v běžném životě používají velice málo, musí být při používání nových technologií vedeny. Chybí možnost opětovně všechny kvalifikovaně proškolit základům práce na PC, protože se samozřejmě očekává už určitá úroveň znalostí. Ve školním roce 2021/22 se někteří „starší“ pedagogové zúčastnily semináře pro rozvoj DG – práce s PC, na základě tohoto semináře jsme zjistili, že tito zaměstnanci potřebují proškolit hlavně ze základů Wordu.*
- *Zapojení odborníků*
- *V proškolení pedagogů v oblasti ICT, v seznámení s novými technologiemi, v pomoci zprostředkování odborníků z praxe, v zprostředkování stáží a workshopů, chybí vybavení.*
- *Uvítali bychom robotické programovatelné hračky a robotické stavebnice, modernizaci stávajícího vybavení (interaktivní tabule je více než 10 let stará)*
- *Zakoupení nových digitálních technologií a pomůcek jak pro pedagogy, tak pro děti (interaktivní tabule, programovatelné didaktické hračky, hry a pomůcky s QR kódy, chytré telefony nebo tablety pro pedagogy). Využijeme finanční prostředky z projektu Digitalizace škol.*

Jedna ze škol také uvedla, že by uvítala seminář pro učitelky mateřských škol zaměřený na digitální gramotnost v MŠ s praktickou ukázkou využití digitálních pomůcek ve vzdělávání předškolních dětí, neboť zejména starší učitelky do výuky nechtějí zařazovat jakékoliv digitální pomůcky.

Zájem dětí o problematiku digitální gramotnosti (ICT, infromatické myšlení, tvorba digitálního obsahu, digitální stopa atd.) školy většinou nezjišťují, jedna ze škol k tomu dodává: *Děti se o digitální technologie zajímají přirozeně – je to součást jejich životů – mobilní telefony a tablety dostávají do rukou od raného dětství*

Zájem rodičů o úroveň digitální gramotnosti dětí/žáků a potřeby rodičů ve vztahu k digitální gramotnosti žáků (zavádění nových metod, technologií, aplikací apod.) školy zjišťují pouze částečně.

Učitelé škol se zúčastňují vzdělávacích akcí zaměřených na digitální technologie a práci s počítačem, případně prezentací *digitálních pomůcek, didaktických materiálů, které vedou děti k získání kompetencí v digitální oblasti*).

Jiné aktivity zaměřené na digitální gramotnost mimo základní výuku (kroužek ICT, psaní na PC, práce s rodiči apod.) ve školách neprobíhají, pouze jedna ze škol uvedla, že v *kroužku Předškolák byly ve školním roce 2021/2022 využívány ke vzdělávání dětí tablety (zakoupené ze Šablon III)*.

Na žádné ze škol nepůsobí lektor v oblasti digitální gramotnosti, který by lektoroval kolegy z této či jiné školy nebo pro jiné organizace.

4. Rozvoj potenciálu každého dítěte – rovné příležitosti ve vzdělávání

Školy většinou mají nastavenou metodiku pro rozvoj potenciálu každého dítěte, který v případě potřeby inovují:

- *V tuto chvíli nemáme na škole žádné žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ani žáky nadané. Samozřejmě úpravy v případě potřeby provádíme.*
- *Metodika je součástí ŠVP a TVP, směrnice Minimální preventivní program pro MŠ.*
- *Máme Minimální preventivní program.*
- *Ve směrnicích školy jsou formulována pravidla a postupy při řešení*
 - *školní zralosti a případných odkladů nástupu do 1.r.*
 - *potíží ve vzdělávání – specifické poruchy učení, vady řeči (diagnostika, spolupráce s PPP)*
 - *práci s nadanými žáky*
 - *kázeňských přestupků, poruchy chování (spolupráce se SPC)*
- *Součástí Školního vzdělávacího programu mateřské školy jsou zpracované podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a podmínky pro děti nadané.*

K tomu, co se podařilo ve škole v oblasti rovných příležitostí (inkluze, vzdělávání žáků se SVP, atd.) podařilo realizovat, školy uvádějí:

- *Logopedické péče - vzdělávání žáků se SVP, spolupráce s rodiči, spolupráce s SPC Bruntál.*
- *Škola má dlouhodobě dobré zkušenosti v inkluzi dětí s různým postižením, tyto děti byly přijímány mnoho let již před přijetím zákona a v posledních letech se u nás vzdělávaly děti se SVP i z jiných než spádových oblastí na doporučení rodičů bývalých dětí se SVP nebo poradenského pracoviště. Díky zapojení v projektu KIPR se zvýšila kompetence v oblasti implementace nové legislativy, v poskytování PO a intervencí zvláště pro děti s poruchou komunikativních dovedností, ve vzájemném působení AP a pedagogů ve třídě, posílily se u pedagogů kompetence při sestavování IVP a při komunikaci se ŠPZ a zákonnými zástupci dětí.*

- *V naší mateřské škole, tak jako v minulých letech, i letos vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (poruchy autistického spektra, ADHD, mentální postižení, vady řeči, tělesné i zrakové postižení). Děti byly začleňovány do běžných aktivit a činností, dále jim byla poskytována individuální péče logopedickými asistenty, logopedy, speciálními pedagogy. V rámci jednotlivých tříd mají všechny pedagogické pracovnice vystudováno speciálně pedagogické minimum a aktivně s dětmi po celý školní rok pracovaly v řízených činnostech (skupinových, individuálních, frontálních).*
- *Těsná spolupráce s PPP Bruntál – každoročně osobní konzultace spec. pedagoga a psychologa poradny ve škole – vyhodnocování účinnosti poskytované podpory*
- *Spolupráce se SPC.*
- *Zřízení funkce asistenta pedagoga pro děti s potřebou poskytování podpůrných opatření.*
- *Soustavná logopedická péče.*
- *Začlenění dětí s SVP do běžného kolektivu, personální podpora asistenta pedagoga pro děti se SVP, práce AP a učitele dle IVP, využití finančních prostředků na nákup pomůcek pro děti s SVP.*
- *Spolupráce s PPP Bruntál, hlavně s SPC Bruntál.*

Školy kladně hodnotí především:

- *Malý a stálý kolektiv zaměstnanců, rodinné prostředí, zřízení místa chůvy pro 2-3 leté děti, využití finančních prostředků Šablony I., II., III. IV. dobrá spolupráce se zřizovatelem, rodiči, SPC, ZŠ i jinými MŠ a dalšími subjekty v obci, estetické prostředí, kreativita.*
- *Daří se spolupráce s rodinou, poradenskými zařízeními, příznivé klima ve třídách, které zaručuje dětem se SVP přirozené přijetí.*
- *Klima třídy*
- *Škola je úspěšná ve vzdělávání dětí s poruchami autistického spektra a lehkým mentálním postižením formou metody Strukturovaného učení. V zajištění intenzivní logopedické péče klinickým logopedem, školským logopedem, logopedickým asistentem a logopedickými preventisty. Máme dostatečný počet asistentů pedagoga. Využíváme dotačních programů i financí z podpůrných opatření pro materiální zajištění výše uvedených aktivit*
- *Malá škola rodinného typu – vlídné a bezpečné klima, asistentka pedagoga i školní asistentka ze Šablon ve třídě*
- *Využití přidělených finančních prostředků nákupu pomůcek, inkluzí a integrací není klima třídy narušeno, dostatečným počtem asistentů probíhá úspěšně vzdělávání dětí se SVP.*

V čem školy spatřují rezervy:

- *Částečně finance, větší využití EF.*
- *Nedostatek kvalifikovaných asistentů pedagoga. Na naší škole se osvědčila na pozici AP bývalá učitelka MŠ, nyní důchodkyně (jednodušší spolupráce s pedagogy ve třídě, znalost práce s dětmi...)*
- *Využívání preventivních programů.*
- *Intervalová logopedická péče, kterou naše MŠ nabízí logopedickými asistentkami z vlastních řad, ale i dojíždějící klinickou logopedkou, obnází zapojení rodičů do spolupráce v oblasti*

nápravy řeči dítěte. Tato domácí péče není na dobré úrovni, většina rodičů nepracuje s dětmi tak, jak je potřeba – pravidelně. Rodinné prostředí bývá také málo podnětné.

- *Funkce školního asistenta je vázaná na zapojení do Šablon bez dlouhodobější perspektivy zaměstnání, malý úvazek, nízké finanční ohodnocení.*
- *Nedostatek kvalifikovaných asistentů. Dlouhá čekací doba na vyšetření dětí. PPP Bruntál vydává pouze vyjádření, ne doporučení, jak pracovat s dětmi s OŠD. Zákonným zástupcům doporučujeme vyšetření v PPP Šumperk z důvodu lepší spolupráce. Nedostatečná odborná logopedická péče pro děti s těžšími vadami – nedostatek odborníků v okolí.*
- *Potřebujeme pomoci v oblasti účinné osvěty rodičů a veřejnosti o inkluzi a inkluzivním vzdělávání. Nejen o jednotlivých potřebách dětí s postižením, jejich začlenění do společnosti, možnostech nápravy, pomoci atd., ale i o práci s nadanými dětmi.*
- *Logoped do školek, zkrátit čekací dobu pro vyšetření dětí v PPP a SPC, databáze kvalifikovaných asistentů, PSYCHOLOG DO ŠKOL, SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK A RODINNÝ TERAPEUT do MŠ (narůstají problémy při řešení problému dítěte mezi učiteli a rodiči).*

Motivační nástroje na podporu nadaných dětí školy nevyužívají, jedna ze škol v tomto bodě poznamenává: *Odměny cíleně jen nadaným dětem neudělujeme. I nenadané dítě si zaslouží odměnu za osobní pokrok a vynaložené úsilí – odměňujeme průběžně všechny děti.*

Učitelé se zúčastnili akcí zaměřených na inkluzi a vzdělávání dětí se SVP (16 hod.), případně dlouhodobého kurzu speciální pedagogiky pro učitele, pedagogové se pravidelně účastní DVPP tematicky zaměřeného na děti se SVP, ADHD a jiné poruchy chování. Jedna ze škol uvádí, že *byla zapojena do projektu KIPR od dubna 2017 do března 2019, který poskytoval MŠMT potřebnou součinnost v zavádění a ověřování podpůrných opatření a definování obtíží v oblasti vzdělávání dětí se SVP.*

Školy specifikují způsoby, jak pracují s nadanými dětmi:

- *Náročnější úkoly, individuální péče, nabídka kroužků v MŠ.*
- *Poskytujeme širší a náročnější nabídku činností, ale pouze v souvislosti s běžnou individualizací vzdělávání. Doposud jsme nedagnostikovali nadané dítě s doporučením poradenského zařízení.*
- *Zapojením do mimoškolních aktivit, které podporují rozvoj dané oblasti, soutěže, výstavy prací. Ve výuce zařazováním náročnějších činností a úkolů.*
- *Diferencovaným zadáváním úkolů, poskytováním individuální péče, nabídkou složitějších a obtížnějších úloh*
- *Nabídka náročnějších úkolů např. pracovní listy k tabulkám Logico Piccolo a Minilück, využití náročnějších deskových her (např. Dáma), zatím jsme s pomocí SPC, PPP nedagnostikovali žádné nadané dítě.*

Přijímání dětí do mateřských škol probíhá v souladu s platnou legislativou – prostřednictvím vyhlášeného zápisu do školy na základě žádosti zákonných zástupců dítěte o přijetí ke

vzdělávání. Kritérii k přijetí je především věk dítěte a spádovost, úplný seznam kritérií je vždy zveřejněn v rámci vyhlášeného zápisu.

Počet žáků s potřebou podpůrných opatření se liší – některé školy nemají žádné, jiné až 17 % z celkového počtu dětí, což se odvíjí od možností jednotlivých škol.

Pouze dvě z celkového počtu mateřských školy využívají dotace na obědy do škol, což jedna z nich upřesňuje: *V tomto školním roce jsme zapojeni do projektu potravinové pomoci MSK Obědy do škol pátým rokem, pro příští školní rok již máme smlouvu o poskytování podepsanou. Soukromé nadace nevyužíváme.*

Školy většinou nabízejí široké spektrum preventivních aktivit:

- *Kroužky pro děti, lyžařská škola, projektové dny, školní i mimoškolní akce, spolupráce s ostatními MŠ, spolupráce se ZŠ, spolupráce s rodiči a jinými subjekty, besedy, divadelní představení, výlety apod, dotazníky pro rodiče, ankety. Zařazování vhodných témat do výchovně-vzdělávací činnosti se zaměřením na prevenci ve všech oblastech.*
- *Primární prevence v oblasti logopedie, cílená příprava na školu a rozvoj všech oblastí (sluchové vnímání, zrakové vnímání, předmatematických představ...). Mimoškolní aktivity a činnosti, zájmové kroužky.*
- *Na úrovni MŠ jde o aktivity směřující k budování zdravého životního stylu (pohybové a stravovací návyky) a poskytování informací přiměřeně věku dětí – o nebezpečích zneužívání návykových látek (alkohol, nikotin) a nebezpečích ze strany cizích lidí.*
- *Formou dramatizací a her navozujeme situace, ve kterých si děti promýšlejí způsoby obranných reakcí.*
- *V době mimo covid jsme využívali preventivních programů Policie ČR*
- *Uvítali bychom možnost objednat si program od profesionálů (psycholog, adiktolog) šitý na míru pro dané věkové kategorie – předškolák, mladší školák – na některá témata – šikana, týrání, netolismus, ...*
- *Projektové dny v MŠ, projektové dny mimo MŠ, školní i mimoškolní akce, spolupráce s ostatními MŠ, spolupráce se ZŠ, spolupráce s rodiči a jinými organizacemi ve městě (Městská knihovna, Městské muzeum, ZUŠ, SVČ, MAS Rýmařovsko, Janovický zámek aj.), besedy, divadelní představení, výlety, dotazníky pro rodiče.*

V mateřských školách neudělují výchovná opatření, ve vztahu k dětem používají spíše domluvu, v ojedinělých případech uskutečňují rozhovor s rodiči, nabízejí pomoc rodičům formou rady a společného výchovného působení na dítě, případně doporučí služby OSPOD, SPC, PPP, ÚP – dle situace. Jedna ze škol k tomu uvádí: *Nepodnětné rodinné prostředí, špatné nastavení výchovných mantinelů v rodině, laxní přístup rodičů k logopedickým vadám u dětí, nedůslednost v docházení na logopedickou péči, nedostatek slovního a mluveného projevu v rodině (nečtou rodiče dětem pohádky), nadbytek k přístupu digitálních technologií v rodině (tablety, mobily, PC, TV, herní konzoly...) špatné stravovací návyky (sladké pití, velké množství konzumace cukrů, hyperaktivita dětí na úkor nedostatečného pohybu dětí v přírodě, venku...).*

Pouze jedna ze škol využívá smlouvu s rodiči v rámci programu Začít spolu. Zkušenosti jsou dobré, smlouva s rodiči podporuje spolupráci s rodinou.

V oblasti inkluze a rovných příležitostí identifikují školy následující problémy:

- *Uvítali bychom snížení počtu dětí na jednu třídu případně doplnit třídy (s plným počtem) pomocnými pedagogy.*
- *Nepřijetí postiženého dítěte některými rodiči a veřejností, nesouhlas se začleňováním dětí se SVP do hlavního vzdělávacího proudu.*
- *Byrokracie, dlouhé čekací lhůty v poradnách a u specialistů (psycholog, psychiatr), komplikované přiznávání AP.*
- *Vedení dokumentace je považováno při kontrolách za důležitější než samotná usilovná práce s dítětem.*
- *Nedostatek kvalifikovaných asistentů, nedostatečné posudky z PPP, složitější tvorba IVP, formulář pro IVP není přizpůsoben potřebám MŠ.*

5. Nákladovost ve vzdělávání

Vybavení, které musí rodiče dětem pořídit, se v jednotlivých školách liší – některé školy požadují pouze přezuvky, pyžamo, papírové kapesníčky a potřeby pro dentální hygienu (kartáček, pasta), jiné požadují rovněž holínky, pláštěnku, pomůcky na cvičení, případně pomůcky na výtvarnou výchovu nebo pro vzdělávání (týká se pouze předškoláků), případně plastový hrneček pro dodržování pitného režimu. Školy k tomu doplňují:

- *docházíme 1x týdně cvičit do tělocvičny ZŠ, plníme úkoly z programu Se Sokolem do života, děti potřebují sportovní oblečení a obuv)*
- *na netradiční výtvarné pomůcky, z nichž si výrobky děti odnášejí následně domů, vybíráme na rok 150 Kč (samotvrdnoucí hlína, lékařské špachtle, chlupaté drátky...)*
- *Hrniček na pitný režim, pomůcky na cvičení = je tím myšlen cvičební úbor (triko, tepláky nebo šortky, cvičky). Oblečení do deště a holínky, kapsáře do šatny.*

Rodiče mohou žádat o podporu na vybavení pro děti v MŠ pouze v rámci státní pomoci prostřednictvím Úřadu práce - úhrada nezbytných nebo odůvodněných nákladů na vzdělání a zájmovou činnost dítěte. Mateřské školy podporu či dotace neposkytují ani nezajišťují.

Výše poplatku za vzdělávání se v mateřských školách v regionu pohybuje od 100 Kč do 400 Kč za měsíc, nejčastěji je to 200-300 Kč.

Stravné je kalkulováno v souladu s platnou legislativou a pohybuje se v částce 660-720 Kč za měsíc za celodenní stravování.

Rodiče musí dále hradit jednorázové výdaje za výlety (vstupné, doprava aj.), divadelní, hudební a jiná představení, zábavné programy, fakultativní lyžařský výcvik, narozeninové oslavy ve školce, případně za fotografování dětí.

Většina škol nabízí také volnočasové aktivity (kroužky):

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- *Keramický kroužek*
- *Hudebně-dramatický kroužek*
- *Kroužek základů AJ*
- *Lyžařská škola.*
- *Kroužek Miniškoláček*
- *Kroužek Kutílek*
- *Metoda dobrého startu pro předškoláky*
- *Taneční kroužek*
- *Literárně-dramatický kroužek,*
- *Kroužek Předškolák*

Jedna ze škol dodává: *Nenabízíme žádné aktivity, všechny aktivity zajišťujeme prostřednictvím TVP. Spolupracujeme každoročně s výtvarným a hudebním oborem ZUŠ– doporučení nadaných dětí, spolupráce s rodinou, předávání dětí mezi školami navzájem. Spolupráce s fotbalovým oddílem, který po celý školní rok organizuje pro nejstarší děti pohybové aktivity – každý pátek v týdnu přímo na hřišti oddílu kopané nebo v tělocvičně.*

Pro účast na volnočasové aktivitě musí rodiče zajistit pouze vhodný oděv, některé školy požadují úhradu materiálu v kroužku keramiky.

Základní školy

V dotazníkovém šetření provedeném v červnu 2022 zaslalo své odpovědi celkem 7 základních škol z celkového počtu 10, což představuje 70% návratnost dotazníků.

Dotazníkového šetření se zúčastnily:

- Základní škola Břidličná, okres Bruntál
 - základní škola, kapacita 630 žáků
 - školní družina, kapacita 96 žáků
 - školní jídelna, kapacita 600 žáků
 - zřizovatelem je město Břidličná
- Základní škola a Mateřská škola Dětrichov nad Bystřicí, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - základní škola, kapacita 40 dětí
 - školní družina, kapacita 26 žáků,
 - školní jídelna, kapacita 100 dětí (kapacita dimenzována současně na děti mateřské školy)
 - zřizovatelem je obec Dětrichov nad Bystřicí
- Základní škola a Mateřská škola Dolní Moravice, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - základní škola, kapacita 20 žáků
 - školní družina, kapacita 25 žáků
 - školní jídelna, kapacita 50 žáků (kapacita dimenzována současně na děti mateřské školy)
 - zřizovatelem je obec Dolní Moravice
- Základní škola a Mateřská škola Horní Město, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - základní škola, kapacita 180 žáků
 - školní družina, kapacita 30 žáků
 - školní jídelna, kapacita 300 žáků (kapacita dimenzována současně na děti mateřské školy)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- zřizovatelem je obec Horní Město
- Základní škola Rýmařov, Jelínkova 1, okres Bruntál
 - základní škola, kapacita 1410 žáků
 - školní družina, kapacita 45 žáků
 - školní jídelna, kapacita 1000 žáků
 - školní jídelna - výdejna, kapacita 150 žáků
 - zřizovatelem je město Rýmařov
- Základní škola, Rýmařov, Školní náměstí 1, příspěvková organizace
 - základní škola speciální, kapacita 15 žáků
 - základní škola, kapacita 95 žáků
 - školní družina, kapacita 24 žáků
 - zřizovatelem je Moravskoslezský kraj
- Základní škola a Mateřská škola Ryžoviště, okres Bruntál, příspěvková organizace
 - základní škola, kapacita 60 žáků
 - školní družina, kapacita 40 žáků
 - školní jídelna, kapacita 80 žáků (kapacita dimenzována současně na děti mateřské školy)
 - zřizovatelem je obec Ryžoviště

1. Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Všechny školy v regionu mají nastavený program výuky čtenářské gramotnosti nebo jednotnou metodiku v této oblasti. Metodiky odpovídají potřebám školy, k plánovaným změnám či modifikacím školy vyjadřovaly spokojenost s metodikou, pouze jedna ze škol připravuje společný projekt ve spolupráci se žakovským parlamentem.

Školy v regionu jsou v rámci čtenářské gramotnosti úspěšné a pořádají mnoho akcí, které žáky v této oblasti rozvíjejí – v komentáři k tomu uváděly:

- *Jsmo úspěšní v probouzení zájmu žáků o čtení, výsledcích v recitační soutěži, spolupráci s městskou knihovnou, účasti v literárních soutěžích, škola se zapojila do projektu síťování čtenářské gramotnosti jako expertní škola.*
- *Pravidelné čtenářské dílny 1x týdně, společně vedené čtenářské deníky se závěrečným vyhodnocením, vyhlášení nejaktivnějšího čtenáře, pasování na čtenáře na konci prvního ročníku*
- *Ve škole probíhají projekty (projektová výuka, zážitková pedagogika, učíme se venku), školní i mimoškolní akce se zaměřením na rozvoj čtenářské gramotnosti (čtenářské dílny, kvízy, hledačky apod.). Do rozvoje čtenářství u dětí se nám podařilo vtáhnout i rodiče a veřejnost, a to formou pořádání mimoškolních akcí a zájmových činností. Učitelé se zúčastňují seminářů, vzdělávacích akcí, stáží (sdílení dobré praxe) a aplikují nové metody, získané poznatky, náměty ve výuce.*
- *recitační přehlídka na 1.stupni a přehlídka literárních (slohových) prací na 2.stupni, práce s výukovými programy, práce ve čtenářském programu Včelka (1.supeň + ZŠ speciální), pravidelné návštěvy knihovny (žáci ZŠ speciální 1x za 2 měsíce, 1x žáci 1.stupně – knihovnická lekce, 1x 2.stupeň – autoři pro mládež, beseda), scénické čtení, v rámci Šablon I jsme měli čtenářský klub pro žáky, scénické čtení*
- *Spolupráce s městskou knihovnou, pravidelné knihovnické lekce pro 1. stupeň, občasně besedy a workshopy pro 2. stupeň, čtenářské dílny, recitační soutěž, školní časopis, články žáků do Rýmařovského horizontu, scénické čtení, besedy se spisovateli, den a turnaj v deskových hrách, čtenářský klub na 1. i 2.st., výukové programy pro rozvoj čtenářské gramotnosti.*
- *ČG věnujeme soustředěnou pozornost průběžně a celoročně ve všech ročnících. Od 2. třídy si děti vedou záznamy o přečtených knihách, které prezentují na nástěnkách. Mají zavedeny Čtenářské listy, kam zapisují čas strávený mimočítankovou četbou – časy se sčítají, vyhodnocují, nejlepší odměňují. Dvakrát ročně vystupujeme pro veřejnost (Vánoční besídka, Den matek). Více než hodinové pásmo obsahuje i dramatizaci pohádky, recitaci veršů, ap. Jako evaluaci čten. dovedností využíváme testování společností Scio. Tato společnost také nabízí celoročně na svých stránkách materiály ke čten. gramotnosti v různých úrovních náročnosti. V rámci Klubu mladých čtenářů společnosti Albatros využíváme jejich nabídku pracovních listů a doporučenou literaturu odpovídající různé čtenářské úrovni žáků. Nakupujeme také učební pomůcky pro rozvoj ČG – EURODidakt – soubor pro 1. stupeň*

Školy v regionu nemají stejné podmínky pro zvyšování čtenářské gramotnosti žáků a uvádějí k tomu:

- *Nejsme úspěšní v oblasti informačních technologií v čtenářské gramotnosti – vyhledávání v textu a porozumění; rovněž v prolínání metod do všech předmětů*

- *Chybí prostor pro školní knihovnu*
- *Dlouhodobě slabý zájem žáků o čtení ve volném čase – naučit žáky vnímat čtení jako zábavu, ne povinnost*
- *Ve využívání digitálních technologií při rozvoji čtenářské gramotnosti žáků, využívání aktivizačních metod ve výuce při rozvoji čtení s porozuměním ve větší míře.*
- *Vzhledem ke složení žáků (žáci s mentálním postižením) je obtížné některé žáky vůbec naučit číst a číst s porozuměním*
- *Nezdá se, že by všechny naše snahy zásadním způsobem ovlivnily čtenářství našich žáků. Vážne spolupráce s rodiči v oblasti motivace dětí ke čtení. Bude snahou rozšířit mezi kolegy povědomí o tom, že metody čtenářské gramotnosti je vhodné uplatňovat napříč předměty, nejen v ČJ.*
- *Od posledního dotazníkového šetření se nám podařilo zřídit samostatnou místnost – knihovnu – kterou jsme vybavili novým nábytkem, sedacími vaky. Rádi bychom teď modernizovali knižní fond a knihovnu obohatili o nově vycházející tituly. Většina knih je zastaralá, knihy nesou stopy značného opotřebení a nejsou proto pro děti tak lákavé.*

V současné době využívají pedagogové škol v regionu nejčastěji následující metody:

- *Čtenářské dílny, metody „kritické myšlení“*
- *Čtení s porozuměním – dětská próza i odborné texty z různých odvětví, myšlenkové mapy, slovní vetřelci, vlastní tvorba, uzavřené i otevřené otázky, rozpoznání příčiny a následku, názoru a faktu..., rozvoj slovní zásoby prostřednictvím her a soutěží*
- *Čtení s porozuměním, práce s textem (vyhledávání textu, posloupnost děje, hledání souvislostí, charakteristika postav, dramatizace...), aktivizující metody ve výuce (Pětílístek, Myšlenková mapa, Brainstorming, Doplň slovo...), projektová výuka. Čtenářský kroužek, Angličtina hrou - mimoškolní aktivity (aktivity na rozvoj ČG v rámci školní družiny, školního klubu).*
- *Běžné metody kritického myšlení, skupinovou práci*
- *Metody kritického myšlení a kritického čtení, analytická práce s knihou, práce s médií, didaktické hry, tvorba projektů, komiksů, grafických listů na základě četby, ilustrace ke knihám, dramatizace textu, čtení s porozuměním, INSERT, pětílístek, párové čtení, metody vzájemného učení při práci s textem, ...*
- *Klasické pro etapu budování čtenářských dovedností na 1. stupni. Dále také často dětem čteme "na pokračování", využíváme knih ze šk. knihovny k mimočítankové četbě, je-li čas, sledujeme filmové adaptace některých literárních a pohádkových příběhů, o kterých čteme. S podporou MAP jsme se dvakrát zúčastnili scénického čtení (projekt Listování).*
- *Využíváme informačních technologií.*
- *Navštěvujeme městskou knihovnu (Bruntál, Břidličná).*
- *Snažíme se na schůzkách přesvědčovat i rodiče o důležitosti podpory čtenářství (příklady táhnou), distribuujeme 2x ročně katalogy nakladatelství Fragment a Albatros se zlevněnou nabídkou knih, umožňujeme dealerům knih prodejní výstavy v prostorách MŠ a ŠD.*

Zatímco žáci základní školy speciální jsou úspěšnější, pokud se naučí číst a čtenému textu porozumět, žáci ostatních škol zvládají následující čtenářské strategie:

- *Zážitkové čtení, vyhledávání, posuzování a zpracovávání informací*
- *Porozumění textu, kladení otázek, hledání souvislostí, předvídání, souhrn*

- Čtení textu, čtení textu s porozuměním, práce s textem (vyhledávání textu, posloupnost děje, hledání souvislostí, charakteristika postav, doplnění slov, doplnění děje...). Vyhledávání informací, práce s informacemi.
- Čtení s porozuměním, výpisky z odborného textu, čtenářský deník, dokončení příběhu s otevřeným koncem, interpretace textu podle návodných otázek, vyhledávání a porovnávání informací z různých zdrojů, beseda o knize, prezentace oblíbené knihy před spolužáky...
- Dle RVP ZV – každý na úrovni odpovídající věku. Problémy mají děti se SPU – dyslektici – těm je věnována zvláštní podpora v rámci předmětu speciálně pedagogické péče, pedagogické intervence, doučování.

K výraznějšímu rozvoji čtenářské gramotnosti by školy uvítaly především finanční podporu na nákup dětských knih a publikací („pracovní listy s připravenými texty, otázkami a úkoly k rozvoji různých čtenářských strategií, propojení s dalšími předměty - (texty z prvouky, přírodovědy, vlastivědy s otázkami a úkoly k rozvoji ČG i naučení reálií současně“), zřízení knihoven či čtenářských kluboven („pohodlná křesla, stolečky, koberec pro společné aktivity, hry, ...“), sdílení dobré praxe a zkušeností kolegů, vzájemné naslechy a vzdělávání pedagogů.

Pro zajištění zpětné vazby o úrovni čtenářské gramotnosti u žáků se školy účastní testování MŠMT, Společnosti pro kvalitu školy, České školní inspekce či společnosti Scio, případně v rámci vnitřních kontrolních mechanismů Testování čtenářské gramotnosti v rámci projektu síťování ZŠ.

Mezi opatřeními směřujícími k dovednosti pedagogů pro uplatnění metod a postupů čtenářské gramotnosti v praxi uváděly školy především spolupráci a výměnu zkušeností a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Jedna ze škol by uvítala úpravu podmínek pro dopravu na akce dalšího vzdělávání, další pak „více času na práci s dětmi a méně administrativní zátěže“.

Pedagogové všech škol se účastní školení a seminářů, některé ze škol se zapojily do projektu Síťování Základních škol v oblasti čtenářské gramotnosti – jednalo se o dlouhodobé vzdělávání dvou zaměstnankyň v oblasti čtenářské gramotnosti – metody práce s žáky.

„Projekt si klade za cíl vybudovat síť sdílení zkušeností mezi učiteli základních škol a příklady dobré praxe z oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti. Snahou je dosáhnout trvalého rozvoje pedagogických kompetencí zapojených učitelů a zvýšení kvality vzdělávání ve školách. Jedná se o 10 krátkých neformálních setkání nad metodami rozvíjejícími čtenářskou gramotnost. Jednotlivé lekce byly zaměřeny na různé možnosti práce s textem. Každá učitelka získala sadu textů a popisů metod. Kromě materiálů z lekcí měly také možnost nákupu nových knih a přístup na www.svetgramotnosti.cz (kde se nachází další metodické materiály, testování žáků na úroveň čtenářské gramotnosti apod.).

Cenné je především sdílení zkušeností učitelů z obou stupňů základních škol z okolí a navázání další spolupráce mezi jednotlivými učiteli škol našeho regionu, kteří mají chuť připravovat pro své žáky vyučovací hodiny plné zajímavých aktivit. Schůzky probíhaly na ZŠ Břidličná.

Pouze na jedné z škol pracuje lektor v oblasti čtenářské gramotnosti, který lektoruje ostatní kolegy, a to v rámci projektu SYPO Národního pedagogického institutu.

K tématu čtenářské gramotnosti ještě jedna ze škol doplnila: „Aktuálně zařazujeme vhodná témata pro rozvoj čtenářské gramotnosti - například účast na přednáškách s autory dětských knih.“

2. Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Většina škol má nastavenou metodiku pro výuku matematické gramotnosti a k její aktualizaci uvádějí: *Průběžně reagujeme na nutné změny ve vzdělávacím plánu.*

- *Metodika se průběžně inovuje s ohledem na matematické povědomí a znalosti žáků. Hledáme stále nové způsoby, jak matematiku vnímat lépe a porozumět jí (z pohledu žáka).*
- *Výuka matematiky probíhá "klasickou" formou s maximálním zaměřením na uplatnění získaných znalostí v životě. Na druhém stupni jsme přichystáni k možnosti výuky metodou Hejného matematiky a učitelé by částečně upřednostnili tuto formu výuky, na prvním stupni zatím o této metodě neuvažují.*

Jako úspěchy v oblasti matematické gramotnosti hodnotí školy účast a úspěšnost žáků v soutěžích od nejnižších kol až po celostátní soutěže – Matematická olympiáda, Matematický klokan, Pythagoriáda.

Mezi další úspěšné aktivity řadí:

- *Využívání nových programů pro 3.-5. ročník během výuky - hledání neobvyklých řešení, využívání her rozvíjejících matematickou gramotnost*
- *Inovace metod, žáci jsou zapojeni do matematických soutěží. Využíváme matematické hry – na rozvoj prostorového vnímání, postřeh ...*
- *Ve škole probíhají projekty (projektová výuka), školní i mimoškolní akce se zaměřením na rozvoj matematické gramotnosti. Podařilo vtáhnout i rodiče a veřejnost akcí "Deskové hry a hry na rozvoj logického myšlení". Učitelé aplikují nové metody, získané poznatky a náměty ve výuce, v rámci mimoškolní činnosti probíhá kroužek Zábavné logiky a deskových her, zároveň také v rámci kroužků ICT formou uplatnění informačních technologií ve výuce a rozvoji matematických kompetencí.*
- *Pythagoriáda – postup do okresního kola, Matematická olympiáda – úspěšný řešitel okresního kola, Matematický klokan, Pangea, Logická olympiáda, Den deskových her, soutěž v deskových hrách, zapojení do výukové aktivity Abaku. Využíváme také vzdělávací portály (umimeto, ...)*
- *Učitelé usilují o atraktivní způsob výuky – používáme didaktické počítačové programy zaměřené na procvičování, nakupujeme i vyrábíme manipulační pomůcky. Každoročně se žáci 2. - 4. ročníku účastní soutěže Matematický klokan. V rámci volnočasových aktivit mají děti k dispozici Kroužek deskových her*

Své rezervy v této oblasti školy vidí zejména ve využívání nových technologií. Přestože hodnotí kladně svůj posun v této oblasti, nedosahují té úrovně, kterou si vytyčily. Školy k tomu uvádějí:

- *Žáků, kteří rozumí matematice a mají ji rádi, je málo. Nevím, do jaké míry lze tento fakt ovlivnit.*
- *Rozvíjet matematickou gramotnost žáků se nám daří pozvolna. Mohlo by pomoci seznámit ostatní učitele s metodami rozvoje matematické dovednosti a aplikovat je i v jiných předmětech (o to vlastně jde).*

Ke zlepšení by školám pomohla především lepší spolupráce s rodinou při školní přípravě a také otevřenost rodičů k novým metodám výuky matematiky, pomoc při organizaci stáží v jiných školách a workshopů a samozřejmě obnova a modernizace výpočetní techniky – tablety, notebooky, interaktivní plochy, robotické stavebnice.

V rámci výuky zjišťují školy zájem žáků o matematiku jen výjimečně, obecně pak například dotazníkem oblíbenosti předmětů. Zájem rodičů školy nezjišťují – „*rodiče se zajímají o výsledky dětí a o dění ve škole, ne o nové metody nebo o konkrétní předměty*“.

Zpětnou vazbu od žáků školy zjišťují například na základě zájmu o přihlášení do volitelných matematických soutěží nebo neformálním rozhovorem se třídou či jednotlivci. Bohužel již školy nemají možnost oficiálně sledovat, jak si jejich absolventi vedou v dalších školách a zda je jejich úroveň matematických znalostí a dovedností dostatečná pro jejich další studium. Činí tak pouze neformálně (například návštěvy bývalých žáků na škole).

Pedagogové se pravidelně zúčastňují vzdělávacích akcí v oblasti matematické gramotnosti zaměřených na *nové technologie ve výuce a tvorbu interaktivních výukových materiálů. Uvádějí rovněž semináře, webináře, sdílení dobré praxe, stáže, semináře, letní školy (Hejného metoda, Abaku).*

Mimo základní výuku školy nepořádají aktivity zaměřené přímo na matematiku, realizují však kluby či kroužky deskových her a logiky. Nadané děti školy zjišťují pouze v rámci výuky či přípravy na matematické soutěže – těm pak zadávají diferencované úlohy či aktivity navíc.

Mezi metody a postupy, které lze využít ve výuce matematiky ve třídě s žáky s rozdílnými vzdělávacími potřebami, školy řadí:

- metody kritického myšlení,
- logické úlohy a praktické příklady ze života,
- zadávání úkolů různých úrovní,
- používání podpůrných pomůcek,
- didaktické hry,
- situační učení,
- kooperativní učení.
- výběr z gradovaných úloh.

Jedna ze škol uvádí konkrétně: „*Rozdílné vzdělávací potřeby mají jak děti mimořádně nadané, tak děti se specifickou poruchou učení. Metody práce se odvíjejí právě od jejich potřeb a vyplývají z Doporučení školských poradenských zařízení. Buď spočívají v zadávání obtížnějších a netradičních logických úloh nebo v častějším, výkladu, opakování a procvičování. To se děje převážně při individuálních hodinách ped. Intervence, doučování nebo v rámci běžné hodiny, kdy mohou děti pracovat na počítači (v každé třídě 6 pracovišť). V rámci projektu "Šablony pro SVČ Bruntál" navštěvuje každý týden naši školu pedagog, který netradičními formami pracuje se slabšími žáky na zlepšování jejich výsledků v klíčových kompetencích.*“

Pouze na jedné z škol pracuje lektor v oblasti čtenářské gramotnosti, který lektoruje ostatní kolegy.

3. Digitální gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

V rámci digitální gramotnosti mají školy v převážené většině nastavenou metodiku, kterou aktualizací s rozvojem vzdělávacích materiálů a techniky, v současné době všichni připravují změny v důsledku novelizace rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Školy většinou tuto oblast hodnotí jako úspěšnou a uvádějí k tomu:

- *Proběhla rekonstrukce školy a zřízena odborná učebna.*
- *Účastníme se národního plánu obnovy školy (MŠMT).*
- *Realizujeme žákovské projekty,*
- *V rámci projektu na rozvoj odborného vzdělávání jsme realizovali rekonstrukci a pořídili vybavení odborné učebny pro výuku ICT a cizích jazyků*
- *V rámci projektu Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání začal pracovat kroužek ICT.*
- *S žáky jsme se účastnili vzdělávací akce EDUbus, kde si žáci mohli vyzkoušet jednoduché programování.*
- *Jako škola jsme od září 2021 začali s výukou informatiky podle nového ŠVP na 1. stupni, naplňování nových výstupů se nám dařilo úspěšně, na žácích je vidět posun.*
- *Uplatnění výukových metod s použitím cloudových technologií. Děti výuka víc baví.*
- *Na prvním stupni využíváme multimediální interaktivní učebnice.*

Školy však vidí i další možnosti pro své zlepšení:

- *Zlepšit práci s talentovanou mládeží formou rozšířeného vzdělávání a v kroužcích – robotizace.*
- *Během posledních tří let došlo k velkému posunu ve využívání informačních a digitálních technologií, ale stále ještě cítíme rezervy v rámci vytyčené úrovně.*
- *Jisté mezery jsou v rozvoji digitální gramotnosti v jiných předmětech, než je informatika.*
- *Zajištění pravidelné obměna zastaralé techniky za novou.*
- *Postrádáme aprobovanou sílu schopnou vést kvalifikovaně inovace ve vzdělávacím procesu v souvislosti s Implementací Komponenty 3.1. Národního plánu obnovy Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace*

Pro realizaci těchto cílů by školy uvítaly finanční i personální podporu pro nákup hardwaru i softwaru, vzdělávání pedagogů a sdílení dobré praxe (semináře, webináře, další vzdělávání pedagogických pracovníků) nebo zlepšení konektivity.

Protože digitální technologie jsou běžnou součástí života dětí od raného dětství, oproti minulým letům vidí pedagogové větší zájem dětí o digitální technologie a výuku informatiky. Speciální zjišťování zájmu dětí školy neprovádějí. Jedna ze škol uvedla, že zjišťuje také zájem rodičů o úroveň digitální gramotnosti žáků a potřeby rodičů ve vztahu k digitální gramotnosti žáků („na prvním stupni („*nabízíme rodičům možnost práce s MIUČ v domácím prostředí*“)), ostatní školy zájem rodičů nezjišťují.

Zpětnou vazbu od žáků školy získávají neformálně, prostřednictvím úkolů a samostatné práce žáků, účastí v soutěžích, žákovskými prezentacemi, ve výjimečných případech rovněž prostřednictvím testování žáků. Jak jedna ze škol poznamenala, „*Zpětnou vazbu jsme získávali především v covidovém období.*“

Školy nemají možnost sledovat, zda je úroveň digitální gramotnosti žáků dostatečná pro jejich další Pedagogové všech škol se pravidelně zúčastňují vzdělávání zaměřeného na digitalizaci výuky a digitální technologie obecně.

Mimo základní výuku realizují na jedné ze škol kroužek informačních technologií.

Pouze na jedné z škol pracuje lektor v oblasti digitální gramotnosti, který lektoruje ostatní kolegy.

4. Rozvoj potenciálu každého žáka – rovné příležitosti ve vzdělávání

Všechny školy mají nastavenou jednotnou metodiku pro rozvoj potenciálu každého žáka a rovné příležitosti ve vzdělávání. Školy k tomu dále uvádějí:

- *V tuto chvíli nemáme na škole žádné žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ani žáky nadané. Samozřejmě úpravy v případě potřeby provádíme.*
- *Pro práci se žáky se SVP vycházíme z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. Máme také vytvořená jednotná interní Pravidla a postup při zařazování žáka do jednotlivých stupňů podpůrných opatření.*
- *Pro oblast primární prevence má naše škola vytvořen Preventivní program školy pokrývající veškeré typy patologických jevů a jejich řešení.*
- *Metodiky nám plně vyhovují, jsou plně funkční. Jsou to "živé" dokumenty, na kterých se, dle potřeby a požadavcích situace a MŠMT, dále pracuje.*
- *Ve směrnicích školy jsou formulována pravidla a postupy při řešení*
 - *školní zralosti a případných odkladů nástupu do 1.r.*
 - *potíží ve vzdělávání – specifické poruchy učení, vady řeči (diagnostika, spolupráce s PPP)*
 - *práci s nadanými žáky*
 - *kázeňských přestupků, poruchy chování (spolupráce se SPC)*

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami hodnotí školy kladně a úspěšně:

- *Včasná diagnostika, spolupráce s poradenským zařízením, začleňování žáků, spolupráce s rodinou.*
- *Vzhledem k malému počtu žáků může u nás bez problémů probíhat individuální přístup ke každému žákovi.*
- *Vzděláváme žáky se SVP (autismus, lehké mentální postižení, poruchy učení, poruchy chování).*
- *Bezproblémová integrace žáků se SVP do běžných třídních kolektivů a výuky, aplikace PO různých stupňů do výuky a následně i do hodnocení žáků se SVP, zpracování a aplikace IVP dle požadavků žáků se SVP. Tedy základní podstata inkluze.*
- *V rámci prevence sociálně patologických jevů se jedná o využití preventivních programů, aplikace zásad prevence SPJ v praxi a s tím související značná eliminace těchto jevů ve škole, budování bezpečného prostředí pro vzdělávání a život ve škole, navození vztahu důvěry mezi pedagogy, žáky a rodiči v této oblasti.*
- *Vzdělávání žáků s různými typy postižení (zrakové, PAS, vady řeči) a se SVP v rámci inkluze probíhá na škole po mnoho let, průběžně zařazujeme žáky do 1. stupně podpůrných opatření, průběžně vyhodnocujeme účinnost PLPP*

Školy také kladně hodnotí klima v jednotlivých třídách, využívání preventivních programů nabízených státními institucemi i neziskovými organizacemi, dostatečný počet asistentů pedagoga, zajištění logopedické a reedukační péče, doučování. Malotřídní školy oceňují malý počet žáků, který vytváří pro děti téměř rodinné prostředí. Pro ještě vyšší úspěšnost by školy uvítaly lepší spolupráci s rodinou (školy uvádějí „dodržování režimu a pravidel pro školní práci (např. náprava řeči, procvičování nebo v oblasti účinné osvěty rodičů a veřejnosti o inkluzi a inkluzivním vzdělávání. Nejen o jednotlivých potřebách dětí

s postižením, jejich začlenění do společnosti, možnostech nápravy, pomoci atd., ale i o práci s nadanými dětmi). Jako potřebné vidí rovněž zajištění logopedů, speciálních pedagogů a psychologů.

Na podporu nadaných žáků školy spolupracují s vědeckými pracovišti, zejména Univerzity Palackého v Olomouci, ale i s dalšími organizacemi (ZOO Olomouc, Ostrava, Pevnost poznání Olomouc, Dolní oblast Vítkovice) Nadaní žáci se v hodinách mohou věnovat náročnějším úkolům a činnostem, dvě školy uvedly, že nadaní žáci poskytují možnost vzájemného učení žáků, stávají se učiteli pro vrstevníky. Nadaní žáci se také zařazují do soutěží, kterým předchází příprava a konzultace s vyučujícími.

Mezi dalšími možnostmi, jak motivovat nadané žáky, školy uvádějí:

- knižní odměny,
- exkurze,
- projekty
- Na škole je vypracován motivační program pro žáky, body a následně i odměny mohou získávat všichni žáci, kteří se nějakým způsobem rozvíjí a dosahují svého maxima. Pro takové žáky jsou k dispozici knižní i jiné odměny.
- Jinou formou motivace a odměnou současně jsou návštěvy sportovních podniků (Zlatá tretra), aquacetra, nebo i návštěva v televizním studiu.
- oceňujeme úspěch každého dítěte – drobným dárkem, diplomem, pochvalou, informací na webu školy

Pedagogové všech škol se pravidelně zúčastňují vzdělávání zaměřeného na oblast rovných příležitostí a inkluze.

Vzhledem k tomu, že kapacita základních škol v regionu není ani zdaleka naplněna, není nutno při přijímání žáků nastavovat žádná speciální kritéria. Žáci jsou přijímáni na základě zápisu nebo žádosti o přestup z jiné školy.

Školy uvádějí, že ve třídách je 10-25 % žáků s potřebou podpůrných opatření.

V současné době jsou školy testovány Českou školní inspekcí, výsledky zatím neznají. Pouze jedna ze škol uvedla: *Ve školním roce 2018/2019 se škola podrobila Výběrovému zjišťování výsledků vzdělávání zaměřené na 4. ročník z Anglického jazyka, průměrná úspěšnost žáků školy – 93 %.*

Většina škol využívá dotace na financování stravování žáků, kteří by se jinak z ekonomických důvodů nestravovali, a to většinou prostřednictvím projektu *potravinové pomoci Moravskoslezského kraje Obědy do škol zdarma*.

V oblasti preventivních aktivit školy realizují své preventivní programy a dále upřesňují:

- *Primární prevence v oblasti logopedie, cílená příprava na školu a rozvoj všech oblastí (sluchové vnímání, zrakové vnímání, předmatematických představ...), mimoškolní aktivity, zájmové kroužky, včasná spolupráce s poradenskými pracovišti.*
- *Besedy s odborníky, besedy a spolupráce s Policií ČR, Open House Bruntál, PPP Bruntál - Mgr. at Mgr. Stanislav Toman a dalšími i nestátními organizacemi.*
- *Diagnostika a depistáž patologických jevů ve škole ze strany učitelů a především systematická práce ŠMP.*
- *V rámci zpracovaného Programu prevence, který zahrnuje celoroční průběžné aktivity i jednorázové projekty (bohatá nabídka volnočasových aktivit, adaptační pobyt s přespáním na*

začátku roku, vánoční přespání ve škole s rozdělováním dárků, týdenní lyžařský pobytový kurz, týmové hry v rámci programu ŠD,...)

- V době „předcovidové“ absolvovali žáci 3. a 4. ročníku placený program Dobronauti, který byl zaměřený na týmovou spolupráci - učil děti respektovat jeden druhého a přitom vnímat své vlastní hranice. Šlo o velmi úspěšný a propracovaný celodenní program vedený dětským psychologem brněnské organizace krizového centra SPONDEA. Uvítali bychom další pokračování.

Školy se samozřejmě nemohou vyhnout ani negativním jevům a s tím spojenými výchovnými opatřeními. Jejich příčinami jsou především:

- hrubé chování,
- porušování školního řádu (nevhodné chování, neoprávněné používání mobilních telefonů ve vyučování a pořizování fotografií a videozáznamů),
- konzumace tabákových a příbuzných výrobků (vapo, lifty),
- šikana,
- vandalismus - poškozování cizí věci a majetku školy,
- záškoláctví – neomluvené absence,
- problematické vztahy mezi dětmi,
- špatná domácí příprava (zapomínání úkolů, chybějící pomůcky do vyučování)

Pochvaly jsou pak udělovány za vzornou přípravu do výuky a příkladné chování, za reprezentaci na okresní a krajské úrovni ve sportu či vědomostních soutěžích, školní a mimoškolní činnost.

Institut smlouvy se školou žádá ze základních škol dosud nevyužila.

V oblasti inkluze a rovných příležitostí školy vnímají především tyto problémy:

- Nepřijetí postiženého dítěte některými rodiči a veřejností, nesouhlas se začleňováním dětí s SVP do hlavního vzdělávacího proudu.
- V případě některých rodičů nepochopení smyslu Doporučení ŠPZ a práce s dítětem se SVP.
- V některých oblastech mění se parametry a pravidla pro přiznávání PO a s tím související další způsoby podpory žáka.
- Způsoby komunikace ze strany MŠMT.
- Financování asistentů pedagoga.
- Nedostatek dětských a školních psychologů a logopedů.
- Některá rozhodnutí ŠPZ o umístění žáka na daný typ ZŠ.
- Zahlcení administrativou – „výkazy na všechno“

5. Nákladovost ve vzdělávání

Žákům, kteří přicházejí do první třídy, základní škola zajistí:

- učebnice
- sešity, čtvrtky, barevné papíry

Některé školy zajišťují žákům rovněž tužky, pastelky, lepidlo, stíratelnou tabulku + fixy, desky na písmena a číslice, vodovky, voskovky, štětce, plastelínu, pero, materiál pro výtvarnou výchovu a pracovní činnosti.

Rodiče musí žákům ve většině škol pořídit pevnou aktovku, pouzdro, základní vybavení pouzdra (pastelky, tužky, ořezávátko), přezuvky do školy, přezuvky, nůžky a kapsář. Zajišťují také cvičební úbor a další vybavení pro výuku tělesné výchovy (plavky, ručník, plavecké brýle).

Školy zejména na menších vesnicích nabízejí volnočasové aktivity – netýká se Rýmařova, kde funguje středisko volného času, základní umělecká škola a nejrůznější sportovní kluby, zde by vzhledem k jejich široké nabídce docházelo k tříštění zájmových skupin. Školy většinou nabízejí následující aktivity:

- sportovní kroužky - aerobic, sportovní příprava, florbal – dívky, hoši,
- keramický kroužek,
- chovatelský kroužek,
- badatelský kroužek,
- klub deskových her
- čtenářský kroužek,
- rukodělný kroužek
- výtvarný kroužek,
- dramatický kroužek,
- hra na flétnu,
- taneční,
- pěvecký sbor,
- polytechnický pro žáky 1.-5. roč. ,
- angličtina hrou pro žáky 1.-5. roč.,
- základy PC a inforatického myšlení ,
- individuální logopedická péče.

Základní škola speciální pořádá také tzv. Dívčí klub, který navštěvují dívky 2.stupně a pod vedením dvou učitelek školy se zdokonalují v péči o domácnost, v ručních pracích, vaření, péči o dítě, základech zdravovědy a osobní hygieny, kultuře oblékání a bydlení.

Některé volnočasové aktivity nabízejí školy prostřednictvím externích subjektů – především školních klubů nebo středisek volného času. Pro žádný z kroužků není nevznikají rodičům náklady na zajištění dalšího vybavení.

Všechny školy nabízejí žákům doučování. Náklady na doučování se pohybují v rozmezí 250-350 Kč/hodinu, žákům školy je však doučování poskytováno zdarma. Jedné ze škol se podařilo zajistit ve spolupráci s bruntálským střediskem volného času jednou týdně návštěvu pedagoga který netradičními formami pracuje se slabšími žáky na zlepšování jejich výsledků v klíčových kompetencích. Tato služby je rovněž žákům poskytována zdarma.

